

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljeno na dom
mesečno " 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu " 40

Načelo inzeratov:
Enostopenjska petlinjska vrsta malih
oglasov po Din. 1-50 in Din. 2-
veliki oglas nad 45 mm višine
po Din. 2-50, posiljena lit.
po Din. 4-
Pri večjem naročilu popust.
Izbeja vsak dan izveščaja
ponedeljka in dneva po prazniku
ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praške in dunaj. 24.797.

Delovanje UJU.

»Kdo ubija v Sloveniji javno moralo in versko čuvstvo v javnosti? Kdo ubija in nasprotuje učiteljevemu izvenšolskemu delovanju v javnih društvih ali v šoli? Klerikalni politikujoči župniki in kaplani! Kdo uničuje spoštovanje in ljubezen do vsega, kar je sveto in vzvišeno v šoli, med mladino? Klerikalni politikujoči kateheti!»

»Učiteljski Tovariš«, 18. okt. 1923.

G. minister za prosveto Miša Trifunović je že 25. maja t. l. izdal naredbo glede verskomoralne vzgoje, namenjeno vsem vodstvom narodnega šolstva v državi. Celih pet mesecev je bilo treba, da je ta odredba zagledala beli dan v Sloveniji. Mi smo jo objavili brez vsakega komentarja. Vedeli smo pa že vnaprej, da ji bo za tihim, večmesečnim pasivnim odporom najvišje šolske oblasti v Sloveniji sledil šumen odpor tistega dela učiteljstva, ki ni krščanskega svetovnega naziranja in ki misli, da je moralna vzgoja mladine mogoča brez etičnih načel krščanstva, brez dekaloga. Same sebe in svoj program bi zatajilo slovensko svobododomiselno učiteljstvo, ako ne bi protestirali proti ministrovim naredbi. Saj ta naredba vsebuje to, kar je naše ljudstvo od nekdanj zahtevalo in čemur se je svobododomiselno učiteljstvo upiralo, to je verskomoralno vzgojo. To zahtevo našega vernega ljudstva imenuje svobododomiselno učiteljstvo »klerikalizem«. Zato se nismo nič čudili, ko smo brali v »Učiteljskem Tovarišu« take izbruhe sovraštva, natolcevanja in nizkotnih laži, tak infamen pamflet kot odgovor na ministrovo naredbo, kakršnega že dolgo nismo brali v sicer neizbirčni svobodomiselnih žurnalistiki.

Glasilo UJU obravnava ministrovo naredbo in odgovarja nanjo mesto s stvarno razpravo z najnižkotnejšimi napadi na slovensko duhovščino in implicite na krščanskomisleče učiteljstvo in vse ljudstvo. Saj med zahtevami slovenske duhovščine, učiteljstva s krščanskim svetovnim naziranjem in širokih slojev vernega ljudstva ni prav nobene razlike. Zato ljudstvo spoštuje in ljubi učiteljstvo, ki vzgaja šolsko mladino po versko-moralnih principih, to je po volji ljudstva, odtujilo se je pa popolnoma učiteljstvu, ki hoče nadomestiti krščansko-moralno vzgojo in božjo sankcijo z neko megljeno, pozitivistično moralo po načelu: Bo di dober, ker sicer nisi dober! Ko čita človek divje izbruhe v glasilu UJU-jevcev, se ne more znebiti vtisa, da člankar polemizira sicer z ministrom, pa se v svoji strahopetnosti ne upa tega povedati in zato bruha svojo divjo jezo na »politikujočo duhovščino« in misli s tem hkrati uplivati na ministra, češ klerikalni bavbar je kriv, da se ne udeležuje svobodomiselnega učiteljstva na prosvetnem polju tako kakor bi bilo treba. Duhovščina nam zabranjuje prosvetno delovanje, to je refren dolgovoznih izvajanj svobodomiselnega člankarja, ki nima toliko korajžja, da bi odkrito povedal: »G. minister, liberalno učiteljstvo se po svojem svetovnem naziranju — če sploh ima kakšnega — ne strinja z vašo zahtevo, ker smatra versko-moralno vzgojo za reakcionarno in zahtevo po taki vzgoji za politični klerikalizem.« Mesto tega odkritega priznanja pa zavija in se opravičuje ministru kakor zasopel šolarček, ki noče biti kriv: »Gospod minister! Vaše besede so plemenite, toda slovensko učiteljstvo se ne čuti krivega nad težkimi razmerami, Vaše besede ste naslovili na napačno adresu.«

To svojo trditve podpre z enakovredno trditvijo, da se zahteva slovenskega ljudstva po praktični krščanski vzgoji mladine vzdržuje pri nas bolj »zaradi političnega pritiska in v demagoško zlorabo proti učiteljstvu, kakor pa iz moralno-vzgojnih oziranj«. Trditve UJU-jevkega člankarja so ravnotako neresnične kakor nizkotne. Stanovskega nasprotovanja duhovščine proti učiteljstvu je ravnotoliko kolikor je nasprotovanja krajnih šolskih svetov proti prosvetnemu delovanju učiteljstva, to je nič. Ako se kje ljudstvo buni zoper »prosvetno delovanje« kakoga liberalnega učitelja, ne

izvira to iz animoznosti proti prosvetnemu delovanju učiteljstva, marveč proti zlorabi prosvetnega delovanja v politične strankarske svrhe ali proti take-mu laži-prosvetnemu delu, ki trga neodrasli in odrasli mladini krščanske ideale iz sre in ji tako izpodkopava trdne moralne temelje. Mesto prosvetnega dela »na širši moralni in religiozni podlagi ko dosedaj«, kakor zahteva prosvetni minister opazuje ljudstvo šestokrat tako »prosvetno« delo, da »z bolestjo gleda na tok današnjega časa in na pot, ki drvi po njej mladina v propast,« mesto vzgojnih efektov vidi surovost, razuzdanost in pomanjkanje religioznega čustvovanja. Učiteljski stan je vzvišen stan in učiteljstvo bi lahko igralo med ljudstvom veliko vlogo in bi storilo za njegovo prosveto silno mnogo, ako bi razumelo svojo

nalogo; tako pa vidimo, da se ljudstvo sicer z vso ljubeznijo oklepa učiteljstva, ki mu more svoje otroke z mirno vestjo prepustiti v vzgojo, liberalno učiteljstvo pa je med ljudstvom izgubilo vse zaupanje. Verno ljudstvo pa ima tudi pravico, da za vzgojo svojih otrok zahteva verne učitelje, ki bodo učili mladino v šoli in izven šole spoštovati to, kar je vernim staršem sveto. To in nič več ne zahteva naše ljudstvo in če je to UJU-jevcem klerikalizem, potem naj si bodo svesti, da od te naravne svoje pravice ljudstvo nikdar ne bo odnehalo! Ako ima prosvetni minister resno namero, da svoje zahteve do učiteljstva tudi izvede, bo njegovo namero pozdravilo ne samo ljudstvo, marveč tudi vse učiteljstvo, ki je dobre volje in zna ceniti pomen versko-moralne vzgoje.

rovalci odločno zahtevali, da se mora trgovski promet razvijati proti Bakru in ne proti Sušaku, ker je zadnje v korist Italije. Sprejeta je bila tozadavna resolucija, katero so poslali belgrajski vladi.

ČESKI PREVENTIVNI UKREPI OB NEMŠKI MEJI.

Praga, 25. okt. (Izv.) Z ozirom na položaj v Nemčiji je češka vlada odredila znatno pojačanje obmejnih straž na nemški meji. Položaj v Nemčiji je dalje prisilil številne češkoslovaške državljane k vrnitvi v domovino. Za begunce brez dovoljnih denarnih sredstev je sklenila vlada zopet urediti nekdanje taborišče v Pardubicah.

MEDNARODNI EVHARISTIČNI KONGRES

Rim, 25. okt. (Izv.) Papež je odredil, naj se vrši 28. mednarodni evharistični kongres leta 1926. v Chicago.

NOVA REPARACIJSKA KONFERENCA.

Pariz, 25. okt. (Izv.) Med zavezniki se vrše važna pogajanja za sklicanje posebne konference v mesecu decembru, ki bi se pečala z reparacijskim vprašanjem.

Pozabljeni.

Tamkaj v Ameriki, tamkaj v Vestfaliji so nam izginili — več ne doseže jih naše oko ... (Zupančič-Duma.)

V času, ko se razgrinja nad Nemčijo katastrofa uničujoče državljanske vojske, v tem trenutku je sveta dolžnost nas vseh, da obvarujemo naše rudarje in delavce v Vestfaliji pred poginom.

Mačehovska jim je bila naša domovina, ko jih je poglala za kruhom v mrzlo tujino. Neoprostljivo krivična pa bi bila domovina, če se ne bi spomnila svojih otrok niti sedaj, v najtežji uri stiske, ko si niti s težkim delom v rudnikih in plavžih ne morejo zaslužiti kruha.

Velika je slovenska kolonija v Vestfaliji. Nemški časopisi cenijo število vestfalskih Slovencev od 60 do 80.000. Gotovo je, da je velik del teh vsled velikanskega vpliva razmer ter intenzivno leta in leta delujoče germanizacije za naš narod izgubljen. Toda danes imamo možnost, da ne rešimo samo onih, ki so nam ostali zvesti, temveč da pridobimo nazaj skoraj vse, ki so bili za nas že izgubljeni. Ali bomo to priliko zamudili? Kako bomo to zagovarjali? Med vestfalskimi rudarji in delavci je razpoloženje za nas ugodno. Toda le pod enim pogojem, da pokažemo vsaj nekaj dobre volje, da dokažemo naša dejanja in ne besede našo ljubezen do njih. Tudi najboljši mora dvomiti o svoji domovini, če ga ta zapusti v trenutku, ko se bori za življenje. In za obstoj, za svoje življenje se bore danes naši bratje v Vestfaliji.

Mi se ne brigamo za vestfalske izseljence in brigali se nismo leta in leta. Zato pa so se brigali zanje Nemci in ustanavljali med njimi nemška in slovanska društva, da so tako združili v svojih organizacijah tiste, ki so bili pod vplivom nemške veličine in nagnjeni k germanizaciji, ko tudi one, ki so se zavedali svojega slovenskega pokolenja.

Slovenski rudarji so s svojimi skromnimi sredstvi ustanovili v septembru 1922 »Zvezo jugoslovanskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji« ki šteje sedaj že 12 krepko delujočih društev.

Poleg skrbi za gnetni dobrobit svojih članov, je glavna naloga Zveze, da deluje kulturno in da zastopa svoje člane pred nemškimi in drugimi oblastmi.

Sedaj pa ima izpolniti Zveza tudi to najtežjo nalogo, da izvede repatriacijo rudarjev. Naš jugoslovanski premog leži zakopan v zemlji, ker ni rok, da bi ga dvignile, v Vestfaliji pa je desetstisoče slovenskih rudarjev brez dela.

Jasno pa je, da ne morejo brezposelni rudarji v Vestfaliji sami izvesti vseh teh ogromnih nalog, zlasti ne v sedanjih katastrofalnih urah, ki se bližajo Nemčiji.

»Jugoslovanska Matica« kot osrednja obrambna organizacija je prevzela zato tudi skrb za vestfalske Slovence. Ker pa ji je nemogoče, da bi spričo ogromnih potreb v

Homatile v Nemčiji.

KRVAVI BOJI PO MESTIH SE NADALJUJEJO. — AKCIJA SEPARATISTOV V PORENJU SE NI POTLACENA. — NEMŠKA VLADA UGODI BAVARSKIM ZAHTEVAM.

Berlin, 25. oktobra. (Izv.) »Lokal-anzeiger« poroča iz Hamburga, da je bilo pri zadnjih pouličnih bojih v mestu ubitih 24 oseb, med temi 11 policijskih uradnikov. V bolnišnice so dalje pripeljali 250 težko in lahko ranjenih oseb.

Berlin, 25. oktobra. (Izv.) Kakor poročajo listi, je vlada prepovedala nadaljnje izdajanje lista »Die rote Fahne«. Z ozirom na to prepoved so berlinski tiskarski delavci sklenili na velikem zborovanju, da bodo nehali tiskati vse meščanske liste in da bodo ustavili tudi delo v državni tiskarni za bankovce. S tem sklepom pa so bili socialdemokratski tiskarji nezadovoljni, vsled česar bodo jutri še enkrat sklenili o isti zadevi.

Berlin, 25. oktobra. (Izv.) Iz Essena poročajo, da so se včeraj nemiri ponavljali. Boji so bili še hujši nego prejšnje dni, ker je vedno naraščajoče število brezposelnih preskrbo z živili še otežkočilo.

Berlin, 25. oktobra. (Izv.) Namesto seje ministrskega sveta je zborovala danes konferenca zastopnikov nemških držav, da izgladi spor med Bavarsko in med rajhom. O zborovanju so izdali poročilo, v katerem zastopniki nemških držav izjavljajo, da stojijo v sporu med Bavarsko in nemško državo absolutno na strani države, da pa zahtevajo od centralne vlade, naj čimprej odpravi militaristično izjemno stanje in je nadomesti s civilnim. Dalje zahtevajo, da se mora dosedanje razmerje med nemško državo in med njenimi mestavnimi deli revidirati v smislu večje svobode giba-

nja za pokrajine. V imenu vlade je kanceler izjavil, da je vlada pripravljena izraznim željam v največji meri ugoditi. (Pašić tega ne bi storil, op. uredn.)

Berlin, 25. oktobra. (Izv.) V Braunschweigu je prišlo do draginskih izgrediv. V Wiesbadenu imajo separatisti še vedno javna poslopja zasedena. V Trieru so separatisti znova prevzeli oblast.

Berlin, 25. oktobra. (Izv.) Vlada je od danes dalje določila ceno za hleb kruha na 10 milijard mark.

Hamburg, 25. oktobra. (Izv.) Nemiri še niso popolnoma ponehali. Zlasti po predmestjih se še zbirajo od časa do časa gruč mladih ljudi, ki prizadevajo policiji mnogo posla. Komunisti agitirajo z vso silo za proglasitev generalnega štrajka. Hamburški mestni senat je dovolil za podporo brezposelnih enkratno svoto 500 biljonov mark, potem pa redno podporo po potrebi.

Bonn, 25. oktobra. (Izv.) Včeraj so separatiste pregnali meščani in delavci iz mestne hiše. Danes pa je francoski poveljnik Tirard ukazal vojaštvu, da zasede mestno hišo in jo izroči zopet separatistom.

Berlin, 25. oktobra. (Izv.) Vsled pomanjkanja plačilnih sredstev je vlada dala pretiskati prejšnje bankovce, glaseče se na 5000 mark na svoto od 500 milijard mark.

Köln, 25. oktobra. (Izv.) V Krefeldu je mestna hiša v oblasti policije. Tudi v München-Gladbachu je policija separatiste pregnala. Nad mestom Koblenz je okupacijska oblast proglasila obredno stanje. V Bonnu stražijo javna poslopja Francozi.

Reško vprašanje.

Mussolinijev odgovor. — Vladna seja pod predsedstvom kralja.

Belgrad, 25. okt. (Izv.) Včeraj popoldne je obiskal italijanski odpravnik poslov G. Sumonte zunanjega ministra dr. Ninčića in mu izročil Mussolinijev odgovor v zadevi reškega vprašanja. Ministrski svet je imel danes popoldne sejo, med katero se je dr. Ninčić mudil na dvoru, kjer je kralju poročal o vsebini Mussolinijevega odgovora. Ob pol 7. zvečer se je dr. Ninčić vrnil z dvora v predsedstvo vlade in je ministrskemu svetu podal izčrпно poročilo. Kralj je izrazil željo, da ga podrobno obveste o zunanjem in notranjem položaju, posebno o reškem vprašanju. Ministrski svet je sklenil, da se bo jutri popoldne vršila na dvoru seja ministrskega sveta pod predsedstvom kralja. Na tej seji se bo odločilo, ali se sprejme vsebina Mussolinijevega odgovora ali ne. V zvezi z Mussolinijevim odgovorom je vlada pozvala v Belgrad dr. Rybafa, dr. Laginja in prof. Šišića, ki so danes zjutraj dospeli v Belgrad.

Seja finančnega odbora.

Belgrad, 25. okt. (Izv.) Danes ob 10. dopoldne se je v finančnem odboru začela debata o spremembah v zakonu o trošarin.

Razpravljali so o členu 1. Med ostalimi so govorili dr. Spaho, dr. Šečerov, Agatonović in Žebot, ki se je protivil povišanju kazenskih postavk za trošarinske prestopke. Finančni minister dr. Stojadinović je zavrnil vse predloge opozicije. Pri glasovanju je bil člen 1. sprejet s 17 proti 14 glasovom. Proti vladi je glasoval tudi radikalec Boža Jeličić. Nemo dr. Kraft in oba džemijetovca sta glasovala z vlado.

Nemiri na dalmatinskih otokih.

Belgrad, 25. okt. (Izv.) Po vesteh iz Dalmacije so izbruhnili na otokih resni nemiri. Kmetje so dobili poziv, da vrnejo zemljo, katere so se polastili ob prevratu, pa so se temu uprli. Na Visu so kmetje postali gospodarji položaja, tako da je okrožni načelnik moral poklicati vojaštvo, da je napravilo red.

50 LETNICA VARAŽDINSKEGA GLEDALIŠČA.

Varaždin, 25. okt. (Izv.) Danes se je tu začela proslava 50 letnice obstoja varaždinskega gledališča. Pri proslavi sodelujejo igralci zagrebškega gledališča.

PROTESTNI SHOD V BAKRU.

Baker, 25. okt. (Izv.) Šnoči se je tu vršil velik protestni shod, na katerem so zbo-

sodelovali zastopniki Z. d. A. in oblasti države, kateri pripada izseljenec. Nov zakon namerava odrediti, da izvrše oblasti Z. d. A. registracijo vseh inozemcev v svrhu ugotovitve, da li so dospeli na predpisan način v Z. d. A. ali ne. Če se dokaže, da poedini izseljenec ni zadostil izseljeniškim predpisom, bo poslan v svoj kraj.

Razmere v jeklarski industriji v Z. d. A. Velik del naših izseljencev je zaposlen v jeklarski industriji, zlasti pri »United States Steel Corporation«. Pri tem podjetju je uvedeno dvanaajsturno dnevno delo kljub protestu delavstva in javnosti. Delavci so strogo nadzirani; če govore s človekom, ki ni nastavljen pri tem podjetju, so na mestu odpuščeni. Okoli 1304 delavcev je zaposlenih v oddelku odprtih kurilnic in to izmenoma 10 ur podnevu in 14 ur ponoči, tudi ob nedeljah. Delo je naporno in nevarno. Ves čas trepetajo delavci pred nevarnostjo, ki mu grozi od tekočega jekla, dvigal, lokomotiv itd. Plačuje se na uro po 90, 60, odnosno 50 centov. Čezurno delo se plačuje kakor redno. Kdor se brani delati ob nedeljah ali čez uro, mu je delo na 10 dni odpovedano. Za zdravje delavcev se podjetnik ne briga niti najmanj. Delo in spanje je delavčev življenje, ker ne preostane moči in časa ne za rodbino ne za drugo.

Življenje naših izseljencev v Argentini. Kot svarilen opomin tistim, ki se izseljujejo v Argentino, naj velja poročilo dveh naših izseljencev, ki sta iskala zasluga v tem kraju. Prvi piše, da se potrebujejo delovne moči samo pri poljedelstvu. Izseljenci, ki iščejo zasluga drugod, padejo redno v največjo bedo. Znati se mora vobče španski jezik; za tehnične stroke se zahteva še francoščina in angleščina. Kdor nima priporočilnega pisma na govoru podjetje, naj ne hodi v Argentino. Drugi izseljenec sporoča, da je kljub pripravljenosti prevzeti vsako delo, iskal zaposlenja sedem tednov. Končno je bil sprejet v tvornici mesnih izdelkov 40 km daleč od Buenosaires. Delovni čas traja od jutra do večera. Plača majhna, izplačevanje neredno. Prvi mesec je čakal 17 dni na izplačilo zasluga. Neki delavec istega podjetja je ostal dva meseca brez plače. Ko je zapretel, da ustavi delo, ga je dal odstraniti poslovođa po policijskem organu s pripombo, naj vpraša čez 14 dni po plači. Izseljencev je v Argentini ogromno. Mnogi skrbijo samo za to, da se čimprej vrnejo v domovino. Tudi v Argentini se pripravlja nov zakon, ki hoče omejiti priseljevanje samo na poljedelske delavce.

Izseljevanje preko Belgije v Z. d. A. Zadnji čas se dogaja, da prosijo nekateri potniki liste za Belgijo, češ da imajo tam zagotovljen zaslužek. Belgijski konzulat v Zagrebu je sporočil izseljeniški komisarijatu, da je prejel od svoje vlade nalog, naj ne vidira potnega lista ni enemu delavcu, ako nima odobrenja belgijskega ministrstva zunanjih zadev, ki pooblašča od časa do časa svoj konzulat za vidiranje potnega lista določeni osebi. Dalje je odredilo belgijsko ministrstvo zunanjih zadev, da se morajo priložiti vsakemu potnemu listu sledeči dokumenti: Izkazilo o narodnosti, pravstveno spričevalo, zdravniško spričevalo, pogodba o delu in zaslužku ter izjava, da pošlje podjetnik delavca na lasne stroške v njegovo domovino, spričevalo o strokovni sposobnosti kvalificiranega delavca, izjava delavca, da ne privede svoje rodbine v Belgijo. Te dokumente predloži belgijski konzulat svojemu ministarstvu, ki v zadevi odloči. Vobče pa se delavci, proseči vizum za Belgijo, brez nadaljnega odklanjajo. Potovanje v Belgijo je le navidezno; glavni cilj je Amerika. Izseljenci, ki mislijo, da se more priti na ta nezakonit način v Z. d. A., se opozarjajo, da je to zmotno in da so vsi stroški zaman.

PRODAJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI

Jugoslovanska Matica si je v letošnjem letu pridobila velike zasluge na kulturnem polju s svojo izvrstno uspešno književno tombolo. Nad 5000 knjig se je razposlalo ob tej priliki po vsej Sloveniji kot darila, te, času tako primerno prireditve. Te dni pa otvori Jugoslovanska Matica v svoji ljubljanski Matični knjigarni na Kongresnem trgu veliko razprodanje slovenskih književnih redkosti in sicer vsled velike izbire v več skupinah. Prva skupina obseva iz slovenskih revij prejšnje kakor tudi sedanje dobe. Še nikdar poprej ni slovenski književni trg nudil tako bogate zbirke. Da pa dobi občinstvo vsaj malo pregleda nad tem, kar bo zbirka nudila, naj služijo sledeči kratki podatki. »Ljubljanski Zvon«, katerega 25 letnikov je že davno padlo med književne redkosti prve vrste bo zastopan v tej zbirki celoten od leta 1881. naprej. Ravno tako razpolaga zbirka s kompletnim »Dunajskim Zvonom«. »Dom in Svet«, katerega je še mnogo težje dobiti kot »Ljubljanski Zvon«, je tudi celoten. Od teh revij se pa dobe seveda tudi posamezni letniki. Kot posebno nudimo zadnje štiri letnike »Mariborske Zore«, od katerih se nam kljub največjemu naporu ni posrečilo pridobiti prva dva letnika. Ravno tako razpolagamo še s štiri letniki »Kres«, ki je redkost prvega reda. Od »Slovenskega Glasnika« nam manjka edino letnik 1861, sicer pa je ves na razpolago. Nadalje posedujemo v kompletni obliki še: »Kotliški obzorje«, »Čas«, »Mentor«, »Slovan« in kot posebno redkost prve štiri »Hribarjeve Slovanec«. Razume se, da je vrednost teh zadnjih izredno visoka. Dodali smo

zbirki nadalje še Valvazorja: Die Ehre des Herzogtums Kraln, prva in druga izdaja. Ta kratka navedba zadostuje, da vzbudimo interes čitačevega občinstva. Ne malo truda je bilo treba, da smo omogočili to prireditev, katere prvo skupino danes otvarjamo. Občinstvo naj ceni naš trud, s katerim si Jugoslovanska Matica utira svojo kulturno upravičenost pred narodom. Vabimo vse ljubljanske, kakor tudi zunanje ljubitelje knjig, da si našo zbirko ogledajo. 15. novembra otvorimo potem drugo skupino, ki bo vsebovala slovenske pripovedne spise. Zunanjim interesantom drage volje pošljemo pojasnila kakor tudi cenik naše zbirke.

Poizvedovanja.

Našli so se trije ključji. Dobe se Krakovska ulica 35 (Keber). Zatekla sta se 22. t. m. dva krasna mlada psa, črna pisana. Eden ima znamko z imenom »Selac«. Lastnik ju dobi do nedelje pri posestnici Marjeti Hafner, Vešterski mlin pri Škofji Loki.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. v.š.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
24. 10. 21 h	729.4	19.4	0.7	obl. j. z.	—
25. 10. 7 h	732.0	18.1	0.5	obl. j. z.	—
25. 10. 14 h	734.7	18.6	0.7	obl. j. z.	—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča za zimsko sezijo podeželskim odrom sledeče igrokaze:

Krivopisežnik. Narodna igra s petjem v treh dejanjih. Priredil Homunkulus. Din 22.—. Miklova Zala. Igra v petih dejanjih. Po Sketovi povesti priredil M. Bajuk. Din 22.—. Tihopee. Ljudska igra v petih dejanjih. Po Jurčiču priredil M. Bajuk. Din 22.—. Pogodba. Burka s petjem v dveh dejanjih. Spisal dr. Ivo Česnik. Din 8.—. Divji lovec. Narodni igrokaz v štirih dejanjih. Spisal F. S. Finžgar. Din 18.—. Razvaline življenja. Ljudska drama v treh dejanjih. Spisal F. S. Finžgar. Din 30.—. Ob vojski. Igrokaz v štirih slikah. Spisal dr. J. E. Krek. Din 8.—. Vse naše. Burka. F. S. Finžgar. Din 18.—. Veseloligre in šaljivi prizori. Moške in ženske vloge. (5 iger.) Din 16.—. Burke in šaljivi prizori. 18 enodejank. Din 20.—, vezano Din 28.—.

Turški križ. Igra v štirih dejanjih. Tri sestre. Igra v treh dejanjih. Spisal dr. J. E. Krek. Din 14.—. Kupleti in pesmi. Uredil R. Silvester. 9 kupletov z notami. Din 20.—.

Mamica pravi: Princsi pa samo

ČAJNA ROČKA

Čaj z znamko »Čajna ročka« se dobiva le v izvornih zavrtkih z našim varstvenim znakom »Čajna ročka« v vseh z lepaki označenih trgovinah.

Ženitna ponudba.

Mladenič srednjih let, iz boljše hiše, se radi pomanjkanja znanja želi seznaniti z gospodstvom, ki bi imela večje posestvo. Le resne ponudbe na upravo »Slovenca« pod »SREČNA BODOČNOST« 6824.

Mlada gospa, bivša uradnica, išče primerne zaposlitve v pisarni, trgovini, tiskarni ali drugje od 9.—12. ozir. 4.—6. event. za isti čas celodnevno. Opravljala bi tudi pisarniške posle ter sprejela delo na tom. Ponudbe upravi pod »Marljivost«.

Knjigovodja

Polnoma samostojna moč, z 20 letno trgovsko prakso, ZELI PREMENIČ me-ta takoj ali pozneje. Ponudbe pod šifro SAMOSTOJEN na upravo lista. 6711

SAMOSTOJNEGA

POLIRJA

IŠČEMO ZA TAKOJ

»Slograd« d. d. Ljubljana

Prodajalka

prav dobra, agilna, starejša moč, se sprejme v trgovino z mešanim blagom na de-želi. — Prednost imajo dobro izvežbane manufakturne. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Samostojna moč 6808«.

Iščem zdravo deklico

z dežele, ki je brez staršev, kot učenko v trgovino z mešanim blagom. Hrana in stanovanje v hiši. — Naslov: Marija BURGAR, Zg. Šiška štev. 40. 6828

Denarni zavod v Ljubljani

Išče SLUGO.

Reflektira se na starejšo osebo. — Tozadnevne ponudbe je poslati skupno s spričevali na upravo »Slovenca« pod številko 54.321 — 6810.

Prodajalko

STAREJŠO MOČ, s prakso, sprejme tvrdka VOJNOVIC CIE., Ljubljana.

Rudnik Trbovlje

sprejme v službo dobrega modelnega mizarja

kot predelavca. — Reflektanti naj se obrnejo ustmeno ali pismeno na rudniško ravnateljstvo v Trbovljah

IŠČEMO

NADMONTERJA

katerega pozneje pri sposobnosti stalno nastavimo kot montažnega nadzornika. »ELIN«, Ljubljana. 6767

Kuharica

in krepko DEKLE za vse delo se sprejme-ta takoj. — Vprašati Dunajska cesta 36, POGACNIK. 6796

Inserirajte v »Slovenca«!

NAPRODAJ STIRI-TONSKI

»Praga« - auto

s polnim gumijem. Ogleda se priš AUTO - FLORJANČIČ, Ljubljana.

Upravni svet Jadranske banke d.d. v Beogradu
naznanja tužno vest, da je njegov dolgoletni član Upravn. sveta gospod

Ante Bogdanović

veletrgovec in veleposestnik v Trstu

danes preminul.

BEOGRAD, dne 24. oktobra 1923.

Na znanje! »Lavretanske litanije M. B.« (takozv. »Semeniške«) se dobe po 3 Din izvod pri založ. J. SICHERL, org., Domžale 105.

Štedilnik

»Navadni železni, prosto stoječi, že rabljeni, kakor tudi ŽELEZNO PEČKO kupimo. Ponudbe z opisom velikosti je poslati na upravo »Slovenca« pod številko 6815.

Spalna soba

mahagoni, fina oprava iz trdega lesa, se proda za ceno 8000.— dinarjev pri ANTON DERNIČ, izdelovatelj orgel, RADOVLJICA. 6813

Nove PIŠČALE

Za orgle, poprave orgel, harmonijev in vseh godbenih instrumentov izvršuje strokovno in ceno ANTON DERNIČ, izdelovatelj orgel, Radovljica. 6814

Mojim cenjenim odjemalcem je gotovo še v dobrem spominu

»Plemenita kosa«

Katero so letošnjo sezijo dobili od mene. Vljudo naznanjam, da bom tudi prihodnjo sezijo oddajal »Plemenite kose« v komisijo ter prosim svoje cenj. odjemalce in druge zainteresirane, da mi takoj naznajo približno množino in dolgot, koliko bi potrebovali, da bom zamogel točno z vsako množino postreči. Za kvaliteto kos se prevzame stalna garancija in se vsaka kosa, ki bi ne odgovarjala zahtevam kmetovalca, zamenja za dobro. Priporočam se za obilni odjem. — MIH. OMAHEN, glavni zastopnik za Slovenijo, Višnjagora.

Zahvala.

Izrekamo tem potom zahvalo vsem, ki ste izrekli ob smrti našega ljubega očeta

Štrusa Franca

svoje sožalje, darovali šopke rož, spremili rajnega do groba. Posebno zahvalo smo dolžni preč. gospodom prof. mons. dr. Ujčicu in dr. Merharju ter drugim čč. gospodom. Enako tudi gospej Steinherz in gđc. Lukatsch, ki sta nam stali ob strani v teh težkih dneh. Zahvaljujemo se tudi društvu postrežkov in Stolni prosveti, ki sta se tako polnoštevilno udeležili pogreba.

Ljubljana, 25. okt. 1923.

Žalujoča rodbina ŠTRUS.

Zahvala.

Povodom smrti našega dragega, nepozabnega očeta, gospoda

Ignacija Travnika

posestnika, lesnega trgovca itd. v Vel. Mlačevem pri Grosupljem

se tem potom vsem najskrenejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni izreči gg. zdravnikom svetniku dr. Slajmerju in dr. Krajcu, pogrebniemu zavodu za prevoz trupla iz Ljubljane na dom, pevcem za lepo petje ter slednjič vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nas tolažili ob bridki izgubi in spremili pokojnika v tako lepem številu na njegovi poslednji poti. — Vsem naj ljubi Bog stotero poplača!

Vel. Mlačev, dne 24. oktobra 1923.

Globoko žalujoči sin in hčere Travnika.

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob smrti našega preljubega očeta, moža, starega očeta, gospoda

Jožefa Dolinšek

posestnika, gostilničarja, čevljarskega mojstra itd.

izrekli svoje sožalje in prišli od blizu in daleč, da ga spremijo k zadnjemu počitku, izrekamo tem potom našo iskreno zahvalo.

Prav posebno zahvalo dolgujemo čast. duhovnikom iz Dola, gg. učiteljem iz Hrastnika in Dola, gg. orožnikom, Gasilnim društvom Hrastnik, Trbovlje, Trbovlje rudnik, Dol in Loka pri Zidanem mostu, g. Hofbauer za ganiživ govor, Glasbenemu društvu pod vodstvom g. Cander za pretresljive žalostinke, stanovskim tovarišem, sploh vsem, ki so pokojnemu darovali krasne vence in mnogobrojne šopke ter ga s tako veliko ljubeznijo in sočuvstvom spremili na njegovi zadnji poti,

HRASTNIK, dne 23. oktobra 1923.

RODBINA DOLINŠEK.

DRAŽBA.

Dne 4. novembra 1923 ob 2. uri popoldne se proda na sodni dražbi v kat. občini Bizavik v hribu med Bizavikom in Orlem ležeča gozdna parcela št. 713-2, ki meri 1 ha, 4 a, 2 m² in parc. št. 714, ki meri 30 a, 57 m²; vzklidna cena 23.000 kron, oziroma 7000 K.

OKRAJNO SODIŠČE V LJUBLJANI, odd. VIII, dne 22. okt. 1923.

Naprodaj stara violina

imitacija straduarij, kompletna z etuijem, KNJIŽNICA 200—300 vezanih nemških knjig različne vrste. — Kje, pove uprava »Slovenca« pod številko 6802.

KRASNA, VELIKA nova tridelna OMARA

prilporna za sprejemni salon, poceni naprodaj. — LOTRIC, Tesarska ulica 3.

SOBA se odda.

Naslov pri upravi lista pod številko 6825.

Trgovina

z inventarjem je vsled bolezni v industr. kraju na Gorenj. NAPRODAJ. Ugodna prilika za osebo s potrebnim kapitalom. Hitra kupčija! Eksistenca zasigurana! — Naslov v upravi lista pod številko 6829.

Iščem DELAVNICO

četudi majhen prostor. Ponudbe pod šifro »DELO« na upravo »Slovenca«. 6826

NAZNANILO.

Tvrška FRIC ZEMLJIČ, vinogradnik in veletrgovina vina iz LJUTOMERA vljudo naznanja gg. gostilničarjem in restavratorem, da je v hiši g. Ivana Lapajne v Novem Udmatu pri Ljubljani OTVORILA ZALOGO PRVOVRSTNIH ljutomerskih VIN ter se boče potrudila cenj. odjemalce najboljše postreči in se priporoča za obilen obisk. 6821

Kdo preskrbi službo

obupanemu mlademu človeku, brez službe, ki je služboval kot skladiščnik in kot poslovodja na žagi, ter razume na obrat in električno delo. — Izkaže se z jako dobrimi spričevali. — Cenj. ponudbe je poslati pod »KRSTIVOJ 6830« na upravo.

Pletilni stroj št. 10

v dobrem stanju ugodno naprodaj. — Naslov: Poljanski nasip 34, I. nadstropje.

PUBLIKACIJE znansv. društva za humanistične vede v Ljubljani.

NOVO! Filozofska sekcija št. I-I.

Analična psihologija.

Prvi poizkus sistematizacije geometrije duha. — Napisal dr. Fr. Veber, izr. prof. za filozofijo na univerzi v Ljubljani.

Prvi snopič. — Delo rešuje vprašanje, kakor: metoda in predmet dušeslovja, bistvo doživljanja, dispozicija, zavest in nezavest, duša, bistvene komponente na vsakem doživljanju, načelni zakoni, ki prevajajo vse doživljanje, arhitektonična struktura celokupne duševnosti itd. — Prvemu spisu je pridejana tudi pregledna risba celokupnega doživljanja. — Glavni namen vsega dela je, pokazati, da ima tudi duševni svet take zakone, ki se jim mora pokoriti vsako individualno življenje. — Knjiga je važna za vse duševne delavce (učitelje, profesorje, duhovnike itd.). — Drugi snopič dela je v tisku. — 170 str. 48 Din. Po pošti navadno 49 Din, priporočeno 51 Din. Dobi se v vseh knjigarnah ali pri založbi Ig. KLEINMAYER & F. BAMBERG, d. z o. z. v Ljubljani. — Zahtevajte gratis katalog »MODERNE BIBLIOTEKE«. 6809

Jedilnica

v kmetskem slogu, skoraj nova, pripravna za vilo, event. tudi za gostilno ali veliko kuhinjo, ugodno naprodaj. Vegova ul. 10.

Naprodaj je

luksusno pohištvo

obstoječe iz spalne, jedilne ter gošposke sobe (pokrite z usnjem) in drugo. Ogleda se lahko vsak dan od 10—12 ter 2—4 ure v skladišču »Balkan«, Dunajska cesta št. 33.

PRODAM 30 cm širok

pletilni stroj št. 8.

Naslov v upravi lista pod številko 6744.

BUKOVE PRAGE

zdrave, polnmerne, 2,50 in 2,40 m dolge, 15 cm visoke, 15/25 cm ležaji, iz prihod. zimse seče, KUPUJEMO. Ponudbe s ceno za 1 km² prosto vagon nakladne postaje, čas dobave in navedba množine na GUIDON RUTGERS, prepočilnica v HOČAH pri Mariboru. 6630

Ne zamudite prilike!

Dospeli so najboljši svetovno znani

šivalni stroji znamke »Mundlos« Original Viktorija s 15 letno garancijo. — Pouk v vezanju brezplačen. — Zaloga se razprodaja po izredno nizkih cenah: — Z dolgim čolničkom (Schwingschiff) stane 2161 Din; z okroglim čolničkom (Centralbobbin) stane 2614 Din; z okroglim čolničkom (Centralbobbin) za pogreznjenje stane 3185 Din. — Cene veljajo samo, dokler traja zaloga. — JOS. SELOVIN-ČUDEN, trgovina z zlatino, srebrnino, jedilnim orodjem, irami, s kolesi ter s šivalnimi stroji, Ljubljana, Mestni trg št. 13. 6585

Važno obvestilo!

KAMGARN, SUKNO, DUBL, PLIS in druga MANUFAKTURA iz prvih čeških in angleških tvornic je došlo! — OGLEDJTE SI pri

LENASI & GERKMAN LJUBLJANA. 6446

kraste, lisaje odstranjuje pri človeku in živalih Naftomazilo, ki je brez duha in ne maže perila. 1 lonček za 1 osebo po pošti 7 Din. pri TANKOCI, lekarna Ljubljana, Slovenija.

20 odstotkov popusta

V KONFEKCIJSKI TRGOVINI

Fran Lukić

PRED ŠKOFIJO 19.

Možke zimske suknje

POVRŠNIKI in vsakovrstna TRIKOTAŽA

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarje.)

BAKRENO KOTLARSTVO:

»Jugometalija«, Kolodvorska ulica št. 18, dvorišče.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Ivan Bogataj, konces. elektrotehnično podjetje, Sv. Petra cesta 30.

Jože Markeš, Jesenice 54, Gorenjsko.

KLEPARI:

Remžgar & Smerko, Florijanska ul. 13.

Korn T., Poljanska cesta št. 8.

KONC. AKUMULATORSKO PODJETJE:

Ivan Hebein, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 14.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:

Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2

MEHANIČNA DELAVNICA:

pisalne, računske, razmnoževalne in druge pisarn. stroje popravlja in prenavlja Ludovik Baraga, Selenburgova ulica 6/1.

PARNA PEKARNA:

Jean Schreya nasled. Jakob KAVCIC, Gradišče št. 5.

SPEDIJSKA PODJETJA:

»Čehoslavija« d. d., Sodna ul. 3. Tel. 463.

Ranzinger R., Ceste na juž. železn. 7—9.

TRGOV. Z DEZNKI IN SOLNČNIKI: Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM: Fran Erjavec, pri »Zlati lopatic«, Valva-zorjev trg št. 7.

ZALOGA POHIŠTVA:

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta št. 17.

Hiša v šmartnem p. Litiji

dobro zgrajena, z vrtom spredaj, s 5 sobami, kuhinjo, lepo kletjo, velikim zid. hodnikom, radi smrti pod ceno naprodaj. — Naslov pove uprava lista pod številko 6724.

Mesarji in eksporterji

mesa — pozor!

PRODA se trgovska HIŠA z veliko klavnico in prekajevalnico na križišču železnice. Obrat zelo velik. Najbolj prometna točka Jugoslavije. Cena nizka. Zelo ugodno za eksporterje mesa. — PRODA se tudi kmetsko POSESTVO blizu Velikoveca ter KRASNA VILA na Salzburškem. Cena zelo nizka. — Naslov in podatke pri Hinko Privšek, realitet. pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta 18. 6766

VELIKO ZALOGO

BAKRENE ŽICE

gole, za električno napeljavo — ima

Vojnovič Cie., Ljubljana

KUPIM 50 VAGONOV LEPIH

metrskih BUKOVH DRV

Kupim dalje DVE obrabljene PISARNIŠKI MIZI. — Ponudbe za drva franco vagon na upravo lista pod »DRVA«.

Industrijalci!

Mnogoletni trgovci, Slovenec v Sofiji išče za jugoslovanske izdelke

zastopstva za Bolgarijo

ker se ravno sedaj obetajo najboljši uspehi za trajno zvezo naše industrije z bolgarskimi trgovci. Prijazne ponudbe naj se blagovoljno poslati pod: »Jugoslovanska razstava v Sofiji« na Upravištvu »Slovenca«.

Izredno ugodna prilika!

Dokler zaloga traja

KUHINJSKA POSODA

emajlirana in aluminijasta, na debelo in na drobno, po izredno ugodnih cenah pri tvrdki

I. PESTOTNIK & DRUG :: Ljubljana,

Dunajska cesta št. 33.

Skladišče: »BALKAN«.

Telefon št. 366

Takoj na razpolago

več stanovanj v novo zgrajeni hiši

v centru mesta z vsemi udobnostmi in pritliklinami.

Pisma vprašanja naj se oddajo pod »UDOBNOST 6801« pri listu »Slovenec«.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis à vis hotela »Union«). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čkovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 30.080.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLED.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najboljše tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.